

»Memorandum of Understanding«, med Ukraine, hvor lukning af Tjernobyl senest år 2000 blev kædet sammen med international bistand til at afslutte byggeriet af de ca. 80 pct. færdige reaktorer, som jeg for nemheds skyld kalder K2 og R4, på to eksisterende kraftværker i Ukraine og herunder især for at bidrage til, at sikkerheden på disse reaktorer blev opgraderet.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at oplyse – modsat bl.a. skriverier i medierne – at K2 og R4 ikke er den samme type som reaktorerne på Tjernobylværket. K2 og R4 har et reaktordesign, som grundlæggende er mere sikkert, og ved at tilføre vestlig knowhow kan sikkerheden yderligere forbedres.

Netop på grund af den særlige usikkerhed, der er forbundet med værker i Østlandene med samme reaktortype som Tjernobyl, vedtog Ecofin i marts 1994, at der kunne ydes Euratomlån til at finansiere forbedring og sikkerhed og effektivitet på visse a-kraft-værker i visse tredjelande, heriblandt Ukraine. Euratomlånene kan ikke bruges til at bygge nye værker, men dog til at afslutte værker, der er under opførelse.

Endvidere har spørgsmålet om finansieringen af K2 og R4 til erstatning for Tjernobyl været drøftet på Det Europæiske Råds møde på Korfu i 1994. Regeringens holdning var dengang som nu, at lukningen af Tjernobyl må prioriteres.

På rådsmødet var der enighed om, at midler fra Euratom og TACIS skulle medfinansiere opgraderingen af sikkerheden for erstatningsreaktorerne. I konklusionerne fra rådsmødet hed det endvidere, at støtten fra EU skal ses som et led i en samlet plan, der også omfatter støtte fra det internationale samfund, herunder støtte fra internationale finansielle organisationer.

I lyset af EBRD's geografiske rolle har det været mest nærliggende at inddrage netop EBRD i denne opgave. Folketinget har været inddraget i udformningen af den danske holdning i forbindelse med Det Europæiske Råds møder.

Sideløbende hermed har G7-landene taget initiativ til, at der i 1993 blev oprettet en Nuclear Safety Account, NSA, der har til formål at forbedre sikkerheden på de mest usikre a-kraft-værker i Central- og Østeuropa og i de tidligere Sovjetrepublikker. Det er foranstaltninger som at forbedre mulighederne for at bekæmpe brand, løbende kontrol med kritiske komponenter, kontrolrum, nedkølingsanlæg og

meget mere. En lang række industrilande, herunder Danmark, bidrager til NSA, der administreres af EBRD.

I 1996 underskrev Ukraine en aftale med NSA om bistand til at forberede og muliggøre, at Tjernobyl lukkes i år 2000.

Endelig tog G7-landene i 1997 initiativ til at oprette Tjernobyl Shelter Fund, som også administreres af EBRD. Denne fond har til formål at medfinansiere en varig indkapsling af den forulykkede reaktor. Også her har en lang række industrilande og bl.a. Danmark bidraget økonomisk.

G7-aftalen med Ukraine lægger vægt på, at Ukraine får en mere effektiv energisektor.

Danmark arbejder aktivt i EBRD for at nå disse mål, og vi har på årsmøderne understreget behovet for projekter med energibesparelse og udvikling af energisektoren som målområde.

Desuden gennemfører Danmark på egen hånd en del bilaterale projekter med energibesparelse som mål. Miljø- og Energiministeriet har siden begyndelsen af 1990'erne finansieret en række miljø- og energiprojekter i Central- og Østeuropa. Ikke mindst energiprojekterne tjener til at reducere afhængigheden af usikre a-kraftværker. Det er væsentligt for målet for den danske bistand til østlandene.

EBRD har tidligere fået en tilsvarende anmodning om at medfinansiere færdiggørelsen af et a-kraft-værk i Slovakiet, Mochovce-værket, der også blev kædet sammen med lukningen af et sikkerhedsmæssigt ringe værk, Bohunice-værket.

Den danske holdning var afvisende. Det afgørende var, at der ikke var nogen sikkerhed for, at færdiggørelsen af Mochovce ville medføre, at Bohunice blev lukket. Endvidere var der usikkerhed om, hvorvidt en færdiggørelse af Mochovce-værket var det billigste alternativ til at sikre en forbedret elforsyning i Slovakiet.

Sagen kom ikke til beslutning i EBRD's bestyrelse, men Slovakiet byggede alligevel Mochovce-værket færdigt, finansieret fra russisk side. Det internationale samfund fik ingen indflydelse på sikkerhedsniveauet, og det internationale samfund har nu begrænset indsigt i værkets drift. Endvidere fortsættes driften på det sikkerhedsmæssigt ringere værk Bohunice.

En stor del af Ukraines energiforsyning dækkes ved a-kraft, og det har ikke været mit indtryk, at Ukraine ønsker at nedlægge a-kraften til fordel for det, man kunne kalde konventionel energi. Ukraine har allerede foretaget betydeli-